

10.6.2025

Talousarvion 2026–2028 laadintaohjeet

1. Yleistä

Kunnan talousarviossa on sovittava kunnan taloudellisista ja toiminnallisista tavoitteista siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa (110 §).

Ensi vuoden talousarvio 2026 sekä talous- ja toimintasuunnitelma 2027–2028 laaditaan Opiferus-dokumenttisovelluksella (kuten TP 2024). Muu talousarvion suunnittelumateriaali laitetaan Dynastyn kortille nro 302/2025.

Kunnan henkilöstöohjelmassa on esitettävä myös nimikkeiden muutokset niin, että lakkautettava nimike näkyy miinusmerkkisenä. Myös mahdolliset työsuhteiden muuttamiset virkasuhteiksi on otettava henkilöstöohjelmaan. Tilapäisestä määräaikaisesta henkilöstöstä on ao. kohtaan laitettava käytettävät nimikkeet ja arvio henkilötyövuosista. Tilapäistä määräaikaista henkilöstöä ei lasketa henkilöstöohjelman henkilöstön lukumäärään.

Konserniyhtiöt toimittavat kuntaan erityistavoitteensa vuosille 2026–2028. Lisäksi yhtiöiden tulee tehdä selkoa tulevasta toiminnastaan, kuten investointi- ja rahoitussuunnitelmistaan koko suunnittelukaudelle. Tästä erillinen ohjeistus tyttärille elokuussa.

2. Väkiluku

2022	2023	2024	2025	2026
7047	7127	7224	7184 (4 / 7208)	

Tilastokeskuksen mukaan kunnan lopullinen väkiluku 31.12.2024 oli 7224. Vuoden 2025 kohdalla on voimassa olevan talousarvion laadinnassa käytetty väkiluku. Kuluva vuoden viimeisin (huhtikuun) julkaistu ennakollinen väkiluku oli 7208. Tilastokeskus julkaisee kesäkuun lopulla **toukokuun** ennakkoväkiluvun, jota perinteisesti on käytetty taloussuunnittelun tunnusluvuissa tai kunta tekee oman arvion.

10.6.2025

3. Verotulot ja valtionosuudet

Verotuloja arvioitaessa tullaan käyttämään mm. Suomen Kuntaliiton viimeisintä mahdollista veroennustekehikkoa. (Tässä 6.5.2025 julkaisu.)

Inari

1000 €

Yhteenveto						
TILIVUOSI	2023	2024	2025**	2026**	2027**	2028**
Verolaji						
Kunnallisvero	11 132	10 571	10 795	11 392	11 673	12 193
Muutos %	-51,2	-5,0	2,1	5,5	2,5	4,5
Yhteisövero	2 391	1 960	2 257	2 536	2 685	2 817
Muutos %	-45,3	-18,0	15,2	12,3	5,9	4,9
Kiinteistövero	5 259	5 519	5 637	5 655	5 655	5 655
Muutos %	5,7	4,9	2,1	0,3	0,0	0,0
VEROTULO KIRJATTAVA	18 783	18 050	18 689	19 582	20 012	20 664
Muutos %	-41,6	-3,9	3,5	4,8	2,2	3,3

Kuntaliitto tekee ennusteensa yhteistyössä valtiovarainministeriön ja Verohallinnon kanssa. Veroennustekehikon päivitys perustuu nyt pääosin kevään kuntatalousohjelman arvioihin verotulojen kehityksestä. Lisäksi Kuntaliitto on käynyt keskusteluja verotulojen tulevien vuosien kehityksestä Valtiovarainministeriön kanssa. Ennusteessa on huomioitu verotilitykset huhtikuuhun asti, viime vuoden väestötieto ja siitä johdetut väestöennusteet vuosille 2025–2028 sekä kiinteistöveron ennakkotiedot verovuodelle 2025.

Kunnan tuloveroprosentti tulee määrätä 0,10 %-yksikön tarkkuudella. Kiinteistöveroprosentti tulee määrätä sadasosan tarkkuudella. Nykyinen tuloveroprosentti on 6,40 %. Taloussuunnittelua lähdetään alustavasti tekemään oletuksella, että veroprosentit (ml. kiinteistöveroprosentit) pysyvät ennallaan, mutta kuntatalouden heikentyneiden tulevaisuusnäkymien johdosta tätä on syytä tarkastella jo vuoden 2026 talousarviota laadittaessa. Myös verokehikossa vuosien 2026–2028 kohdalla on käytetty nykyisiä veroprosentteja.

Kuntakohtainen veroennustekehikko on tarkoitettu kuntien talousjohdolle kunnan omien verotulojen ennustamisen apuvälineeksi. Kuntaliitto julkaisee seuraavan veroennusteensa kuluvan vuoden elokuussa.

10.6.2025

Valtionosuuksista Kuntaliitto on toukokuussa 2025 julkaissut alustavat ennakkolliset laskelmat vuodelle 2026.

1 000 €

2022	2023	2024	2025	2026
27 757	10 146	11 374	12 411	12 516

Vuoden 2025 talousarviossa valtionosuudet arvioitu olevan 12 144 k€ tasolla mutta Kuntaliiton uuden ennakkolaskelman mukaan 2025 valtionosuus on 12 411 k€. Valtionosuudet tarkentuvat syksyn aikana ja lopulliset laskelmat ensi vuodelle saadaan Kuntaliitolta vuoden lopussa.

4. Suunnittelukehykset ja muut lähtökohdat

VM:n kuntatalousohjelmassa (kevät 2025¹) on ennusteita kokonaistaloudellisesta kehityksestä. Näitä on käytetty talousarvion suunnittelussa:

- Peruspalvelujen hintaindeksin muutokset ovat v. 2026: 3,8 %, v. 2027: 3,7 % ja v. 2028: 2,7 %.
- Kuluttajahintaindeksin muutokset ovat v. 2026: 1,6 %, v. 2027: 1,8 % ja v. 2028: 2,0 %.
- Kuntien ansiotason muutokset ovat v. 2026: 4,4 %, v. 2027: 4,4 % ja v. 2028: 3,0 %.

Vuonna 2025 on tullut voimaan uusi kunta-alan yleinen työ- ja virkaehtosopimus (KVTES) Sopimus on voimassa 1.5.2025 - 29.2.2028 (sopimuskausi 34 kuukautta). Sopimuskauden aikana palkat nousevat yhteensä 7,37 % ja korotukset jakaantuvat seuraavasti:

- 1.10.2025 yleiskorotus 2,5 %
- 1.8.2026 yleiskorotus 2,27 %
- 1.10.2026 paikallinen järjestelyerä 0,20 % + kehittämisohjelman paikallinen järjestelyerä 0,4 %
- 1.4.2027 yleiskorotus 2,0 % + paikallinen järjestelyerä 0,4 % + kehittämisohjelman paikallinen järjestelyerä 0,4 %
- 1.2.2028 kehittämisohjelman paikallinen järjestelyerä 1,0 %

Vuosittaiset korotukset yhteensä ovat: Vuonna 2026 2,87 %, vuonna 2027 2,8 % ja vuonna 2028 1 %.

¹ [Kuntatalousohjelma vuosille 2026–2029 : Kevät 2025](#)

10.6.2025

Vuoden 2026 talousarviokehityksen lähtökohdaksi otetaan kuluvan vuoden toteutuma-arvio + indeksikorotukset palkkoihin 3 % ja hankintoihin 1,6 % + toiminnallisista muutoksista aiheutuvat lisäykset ja vähennykset kuluvan vuoden toteutuma-arvioon nähden (mm. palkoissa). Perustelut muutoksista raamikortille. Mahdolliset tarkennukset indekseihin tehdään elokuun aikana.

Suunnitteluvuosien kohdalla tässä vaiheessa vastaavat indeksit ovat; vuodelle 2027: palkoissa 3 % ja hankinnoissa 1,8 %, vuodelle 2028: palkoissa 2 % ja hankinnoissa 2,0 % sekä toiminnallisista muutoksista aiheutuvat lisäykset tai vähennykset.

Toimialat arvioivat kuluvan vuoden talousarvion toteutuman ja laittavat Dynastyssa olevaan laskentataulukkoon (raamikortit) pe 15.8.2025 mennessä. Elokuun aikana tarkistetaan tarvittaessa kuluvan vuoden toteutumien arviot ja tehdään mahdolliset uudelleen arvioinnit budjetoinnin ja suunnittelun perusteisiin.

5. Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut²

Palkkaperusteinen eläkemaksu v. 2026 + tasausmaksu	19,50 % palkoista
Palkansaajan eläkemaksu, alle 53-v.	7,30 % palkoista
Palkansaajan eläkemaksu, yli 53-v.	7,30 % palkoista
Työttömyysvakuutusmaksu	0,70 % palkoista
Sairausvakuutusmaksu	1,90 % palkoista
Muut sosiaalivakuutusmaksut	0,70 % palkoista

Työnantajan maksut ovat yhteensä keskimäärin 22,80 % palkoista.

Eläkemenoperusteisen maksun tilalle on tullut tasausmaksu³. Kunnat ja hyvinvointialueet ovat maksaneet tasausmaksua vuoden 2023 alusta alkaen. Kevan arvioima maksu jaetaan kuntien ja hyvinvointialueiden kesken siten, että hyvinvointialueiden osuus on 51,3 % ja kuntien osuus 48,7 %. Kuntien tasausmaksu jaetaan kuntien kesken samassa suhteessa kuin ne saavat verorahoitusta (kunnallis-, kiinteistö- ja yhteisötuloverotuloja sekä valtionosuuksia) ja nämä huomioidaan viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaisesti (2024). Vuoden 2026 tasausmaksun on kokonaisuutena arvioitu olevan 605 miljoonaa euroa (vuonna 2025 577 miljoonaa euroa). Tästä summasta kuntien osuus 48,7 % tekee noin 294,635 milj. euroa. Inarin kunnalle ennakkoarvio ensi vuodelle on tällä hetkellä 494 277,12 euroa (Keva 7.5.2025). Maksu vahvistetaan vuoden lopussa.

² [Kuntatalousohjelma vuosille 2026–2029 : Kevät 2025](#)

³ [Tietoa eläkemaksuista - Keva](#)

10.6.2025

6. Investoinnit

Investointisuunnitelmat perusteluineen tehdään Dynastyn TA-kortille. Toimialat tekevät suunnitelmaan mahdolliset tarkennukset/muutokset 15.8.2025 mennessä.

7. Suunnittelu aikataulu

Suunnittelussa noudatetaan oheista suunnittelu aikataulua. Aikataulu on laadittu siten, että veroproositit käsitellään marraskuun valtuustossa ja talous- ja toimintasuunnitelma joulukuun valtuustossa.

Keijo Kauppinen
talouspäälikkö